



НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Кафедра селекції, насінництва і генетики

**МАТЕРІАЛИ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ
СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР”**

м. Полтава, 29 березня 2024 р.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ У СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН

Білявська Л.Г., Білявський Ю.В. ВИДАТНОМУ ПОЛТАВСЬКОМУ СЕЛЕКЦІОНЕРУ – 80 РОКІВ	7
Білявська Л.Г., Діянова А.О., Білявський Ю.В. НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ СЕЛЕКЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СОЇ КУЛЬТУРНОЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	9
Ярош А.В., Рябчун В.К., Солонечна О.В. АДАПТИВНІСТЬ ЖИТА ОЗИМОГО ЗА ПАРАМЕТРАМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПЛАСТИЧНОСТІ ТА СТАБІЛЬНОСТІ В УМОВАХ СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	12
Дупляк О.Т., Кобизєва Л.Н. КВАСОЛЯ В УКРАЇНІ	15
Самородов В.М., Халимон О.В. ВНЕСОК В.Д. МЕДИНЦЯ (1924-2014) У РОЗВИТОК СОРТО-ВИПРОБУВАННЯ РОСЛИН В УКРАЇНІ	18
Козаченко М.Р., Васько Н.І., Солонечний П.М., Наумов О.Г., Зимогляд О.В. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ В ХАРКІВСЬКІЙ СЕЛЕКЦІЇ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ	20
Самородов В.М., Халимон О.В. ВАЛЕНТИН НІКОЛАЄВ (1889-1973) – ПЕРШОПРОХОДЕЦЬ СЕЛЕКЦІЇ ГЛАДІОЛУСІВ В УКРАЇНІ	23
Гапон С.В., Ключник І.О., Сенкевич О.А. СОРТОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ ВИДІВ РОДУ <i>TARGETES L.</i> ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В ЛАНДШАФТНОМУ ДИЗАЙНІ	26
Опара Н.М. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ СЕЛЕКЦІЇ	29
Микитенко А.О., Криворучко Л.М. СЕЛЕКЦІЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА УКРАЇНІ	31
Четверик О.О. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПАРЖІ В УКРАЇНІ	34

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ. ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ МЕТОДІВ У ТЕХНОЛОГІЯХ СЕЛЕКЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР

Тищенко В.М., Дінець О.М. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕРНОЇ ОЗНАКИ «ТОВЩИНА СОЛОМИНИ ДРУГОГО МІЖВУЗЛЯ» ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В ТЕХНОЛОГІЇ СЕЛЕКЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ	36
--	----

Tyshchenko V.M., Kobylinska O.M. MORPHOGENESIS OF THE TRITICUM AESTIVUM CULTURE UNDER THE CONDITIONS OF THE ABSENCE OF THE PHASE OF FORCED WINTER REST	38
Тромсюк В.Д. ПЛАСТИЧНІСТЬ ТА СТАБІЛЬНІСТЬ КОЛЕКЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО ЗА ОСНОВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ	40
Жук О.І. ПРОДУКТИВНІСТЬ РОСЛИН ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ У ПОСІВІ	42
Тригуб О.В., Роговий О.Ю. ФОРМУВАННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ НАСІННЄВОГО ФОНДУ КОЛЕКЦІЙНОГО ЗІБРАННЯ ГРЕЧКИ УСТИМІВСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	46
Єгоров Д.К., Єгорова Н.Ю., Реліна Л.І., Сарапін Г.П., Бордун М.Д. РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА НАСІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	49
Силенко С.І., Барилко М.Г., Безугла О.М. ПОТЕНЦІАЛ ГОРОШКУ ПОСІВНОГО (ЯРОГО) В УМОВАХ ПІВДЕННОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	52
Чернобай С.В., Рябчун В.К., Мельник В.С., Капустіна Т.Б., Щеченко О.Є. ОЦІНКА СЕЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ ЯРОГО ТРИТИКАЛЕ ЗА КОМПЛЕКСОМ ЦІННИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОЗНАК	54
Маренич М.М., Ласло О.О., Драч В.С. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ З РІЗНИМИ ТИПАМИ РЕАКЦІЇ НА МІНЛИВІСТЬ УМОВ СЕРЕДОВИЩА	57
Bahan A.V., Zhornyk I.I. ADAPTIVE PROPERTIES OF CHICKPEA (<i>CICER ARIETINUM</i>)	60
Коба К.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ МАТЕРИНСЬКИХ ЛІНІЙ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ	62
Коваленко Н.П., Поспелова Г.Д., Муха Б.Г., Пелих В.Ю. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ СЕЛЕКЦІЇ ОГІРКІВ	66

СЕКЦІЯ 3. СОРТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ УРОЖАЙНОСТІ

Литвин О., Андрушко О., Мазурак І. ВПЛИВ ГУСТОТИ САДІННЯ НА ВРОЖАЙНІСТЬ БУЛЬБ КАРТОПЛІ СОРТУ КНЯЖА	70
Шагурська Н.В. ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО СОРТУ ВОЄВОДА	72

Гутянський Р.А., Кузьменко Н.В., Жижка Н.Г., Шелякін В.О. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ КЛАСИЧНИХ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД УДОБРЕННЯ ТА ГУСТОТИ СТОЯННЯ РОСЛИН	74
Шапран В.С. ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В ЦЕНТРАЛЬНОМУ ЛІСОСТЕПУ	76
Тетерещенко Н.М. АГРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОЇ ЗА УМОВ НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ	78
Голодна А.В., Грищенко Р.Є., Гордієнко М.В. НАДЗЕМНА МАСА ТА ОБЛИСТНЕНІСТЬ РОСЛИН ПРОСА ПОСІВНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД УДОБРЕННЯ ТА ПЕРЕДПОСІВНОГО ОБРОБЛЕННЯ НАСІННЯ	81
Новостройний О.О., Кулик М.І. ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ БАКЛАЖАНА ЗА СОРТОВИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ	84
Жукова В.М., Кулик М.І. ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ МІСКАНТУСУ ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБУ ВИРОЩУВАННЯ У ФІТОЦЕНОЗІ	86
Маренич М.М., Ласло О.О., Сахацький М.М. ОПТИМІЗАЦІЯ ЖИВЛЕННЯ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД ГЕНЕТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ГІБРИДІВ	88
Shakalii S.M., Kulyk E.I. SUNFLOWER WATER CONSUMPTION DEPENDS ON FACTORS CULTIVATION AND CONDITIONS OF VEGETATION	90
Бараболя О.В., Латиш А.А. УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ТВЕРДОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ ТА ПОГОДНИХ УМОВ ВЕГЕТАЦІЙНОГО ПЕРІОДУ	93
Shakalii S.M., Voronko V.V. THE ROLE OF HYBRID COMPOSITION IN THE FORMATION OF HIGH GRAIN YIELDS	96
Маренич М.М., Баган А.В., Малов П.О. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОНЯШНИКУ	98
Shakalii S.M., Cachko I.V. GROWTH PROCESSES OF SUNFLOWER PLANTS DEPENDING ON GROWTH FACTORS	100
Шакалій С.М., Мусієнко Н. ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ М'ЯТИ	102
Nevodnychy S.V., Bahan A.V. FORMATION OF CHICKPEA PRODUCTIVITY DEPENDING ON DROUGHT RESISTANCE OF THE VARIETY	104

Біленко О.П. ОСОБЛИВОСТІ НАСІННИЦТВА В ГОСПОДАРСТВІ НІШЕВОЇ КУЛЬТУРИ СПЕЛЬТИ	106
Ulizko V.M., Bahan A.V. FORMATION OF THE PRODUCTIVITY OF CORN HYBRIDS DEPENDING ON THE DURATION OF THE VEGETATION PERIOD	108
Красовський В.В., Черняк Т.В., Гапон С.В., Антонєць О.А. ПЕРСПЕКТИВИ ГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ СОРТІВ <i>DIOSPYROS</i> У ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	110
Hurba V.S., Bahan A.V. FORMATION OF THE YIELD OF WINTER WHEAT VARIETIES DEPENDING ON THE DURATION OF THE VEGETATION PERIOD	114
Барат Ю.М., Барат М.Ю. ОСОБЛИВОСТІ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ СОРТІВ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО	115
Васько Н.І., Михайленко Є.О., Супрун О.Г., Шелякіна Т.А. ОСОБЛИВОСТІ СЕЛЕКЦІЇ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ	118
Rudnyk I.M., Yurchenko S.O., Mykhailenko H.H. BASIC TILLAGE AS AN ELEMENT OF THE TECHNOLOGICAL PROCESS OF GROWING CORN FOR GRAIN	121
Рибальченко А.М. ДОБІР СОРТІВ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	123
Зубенко В.В., Шокало Н.С. ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ ЗА СТРЕСОВИХ УМОВ	125
Баган А.В., Бобошко Н.І. ВПЛИВ МІКРОДОБРИВ НА РІСТ ТА РОЗВИТОК РОСЛИН КАРТОПЛІ	128
Чикриж Ю.П., Шокало Н.С. ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ НА ВИРОЩУВАННЯ ГОРОХУ	131
Костюк Є.О., Шокало Н.С. ВПЛИВ НОРМИ ВИСІВУ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	133

Список літературних джерел

1. Гончаров О. Спека та посуха проти кукурудзи. *Agroexpert*. 2017, №6. <https://agroexpert.ua/speka-ta-posukha-proty-kukurudzy/>
2. Стівен Д. Стракан. Вплив стресу під час розвитку качана на урожай кукурудзи. *Crop insights. Агрономічні науки*. <https://www.pioneer.com/ua/technologies/growing-advises/growing-tips/corn-ear-stress.html>
3. Чернобай Л. Особливості росту кукурудзи в літній період. *Пропозиція*. 2019. №7. <https://propozitsiya.com/ua/osoblyvosti-rostu-kukurudzy-v-litniy-period>
4. Про що можуть «розповісти» кукурудзяні качани? *Суперагроном*. 2021. 5.07. <https://superagronom.com/articles/519-pro-scho-mojut-rozpovisti-kukurudzyani-kachani>

ВПЛИВ МІКРОДОБРІВ НА РІСТ ТА РОЗВИТОК РОСЛИН КАРТОПЛІ

Баган А.В., доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н.,
доцент

Бобошко Н.І., здобувач ступеня вищої освіти бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

Картопля є поширеною культурою у сільському господарстві. На сьогоднішній день вона широко споживається і користується попитом серед населення. Картопля містить багато корисних вітамінів і мікроелементів, що позитивно впливають на здоров'я.

Сорти картоплі, які досягають у першій половині літа, потребують постійного підживлення мікро- та макроелементами. Особливою ознакою картоплі є те, що вона має не досить розвинену кореневу систему, таким чином, їй важко засвоювати з ґрунту поживні речовини. Наприклад, головними елементами живлення для картоплі є:

✓ Азот – головний елемент росту. Якщо картопля відчуватиме нестачу азоту, то знижується урожайність бульб і вміст крохмалю;

✓ Фосфор – прискорює розвиток рослини картоплі та забезпечує інтенсивний ріст кореневої системи;

✓ Калій – це елемент, який стимулює збільшення крохмалю та знижує вміст розчинних вуглеводів;

✓ Магній – стимулює ріст бульб і посилює синтез крохмалю [1, 5-6].

Щоб отримати максимальний результат від мікродобрив, потрібно обробляти бульби картоплі одночасно розчином мікроелементів з підживленням або проводити обприскування рослин фунгіцидами у вегетаційний період. Наприклад, під час обробки бульб та рослин мікроелементами в період вегетації можна застосовувати мідний купорос (10-29 г/т, 200-300 г/га), сульфат цинку (10-20 г/т, 150-200 г/га), сульфат марганцю (40-60 г/т, 200 г/га).

Для отримання якісного та високого урожаю на одну тонну садивного матеріалу картоплі потрібно вносити перераховані вище головні елементи живлення. Але варто пам'ятати про співвідношення елементів у добриві та його склад, а після внесення проводити аналіз ґрунту на кислотність, вологість і наявність кисню. Також варто звертати увагу при виборі сорту картоплі на їх реакцію на внесення мікро- та макроелементів.

Вплив мікродобрив на продуктивність картоплі можна спостерігати, застосовуючи мікродобрива «LF-ОВОЧІ», що містять у своєму складі мікроелементи у хелатній формі, а саме: Марганець (Mn), Залізо (Fe), Цинк (Zn), Бор (B), Молібден (Mo), а також вітаміни групи B, органічні і амінокислоти. Щоб дослідити вплив даної групи препаратів, потрібно замочити бульби картоплі у 3-7%-му розчині на 2-5 годин або провести обробку рослини у фазі 3-4 справжніх листків. Потім протягом всієї вегетації з інтервалом 2-4 тижні використовувати даний препарат з нормою витрати 1,0-1,5 л/га [3, 7].

По-перше, при застосованні мікродобрив під час вирощування картоплі спостерігається збільшення врожайності та покращується засвоєння різних поживних елементів із ґрунту та позитивно впливає на нестачу цього елемента у ґрунті.

По-друге, вплив марганцю, бору, цинку та міді на ріст та розвиток картоплі можна спостерігати візуально. Якщо буде нестача марганцю, бору та цинку, то відбувається пожовтіння листя рослини різного ступеня, а якщо нестача цинку, міді й молібдену – відповідно спостерігається хлороз та перші ознаки дефіциту мікро- і макроелементів.

По-третє, при нестачі цинку проявляються ознаки хлорозу листя, а молоді листочки згортаються в кільце. Ці ознаки стають помітними, якщо вміст мікроелементу стає нижче 15 мг/г сухої речовини. Цинк як хімічний елемент для картоплі сприяє засвоєнню вуглекислого газу та покращує розвиток бульб, що є дуже важливим фактором для майбутнього врожаю.

По-четверте, дефіцит марганцю пришвидшує появу жовтих плям на молодих листках картоплі, а згодом їх некроз. Як наслідок, бульби картоплі стають більш вразливі до проявів парші при нестачі марганцю.

По-п'яте, дефіцит бору проявляється у деформації листя з коричневими прожилками, повільному рості, розтріскуванні бульб. При нестачі бору слабо розвивається коренева система, що робить її вразливою до корневих гнилей та бактеріальних захворювань. Рослина картоплі потребує бор протягом усього вегетаційного періоду, але важливо пам'ятати, що цей елемент пасивно поглинається рослинами, тому концентрація в ґрунті має бути достатньою для його засвоєння. Також дефіцит бору пригнічує розвиток репродуктивних

органів. Тому бор є одним з мікроелементів, що має найбільший вплив на якість врожаю бульб [2, 4, 8].

Отже, мікродобрива позитивно впливають на ріст та розвиток рослин картоплі. При внесення мікродобрив у ґрунт або листковому підживленні спостерігається збільшення врожайності даної культури. Найбільша перевага мікродобрив полягає у тому, що вони покращують поглинання різних поживних речовин на критичних етапах і позитивно впливають на врожайність.

При внесенні мікродобрив під час вирощування картоплі спостерігається отримання урожаю з високим вмістом вітаміну С і крохмалю. Також дози мікродобрив впливають на якість бульб досліджуваних сортів картоплі. В результаті вміст сухої речовини в бульбах картоплі збільшується залежно від сортових властивостей картоплі. При використанні мікродобрив підвищуються показники якості бульб картоплі, які є важливими з точки зору поживних та смакових якостей. Але вміст крохмалю вважається найважливішим із них.

Список літературних джерел

1. Бондарчук А.А. Перспективи розвитку картоплярства в Україні. *Вісник аграрної науки*. 2009. № 4. С. 21–23.
2. Внесення мікродобрив та стимуляторів росту під картоплю. URL: [4.3.3. Внесення мікродобрив та стимуляторів росту під картоплю | AGROScience.COM.UA](#) (дата звернення: 26.03.2024).
3. Мікродобриво для картоплі. URL: [Мікродобрива для овочів, мікродобрива для картоплі купити в Україні «LF-ОВОЧЕВІ» Агроексперт-Трейд \(agroexp.com.ua\)](#) (дата звернення: 26.03.2024).
4. Необхідні елементи живлення для картоплі. URL: [Вплив мінерального живлення на якість і врожайність картоплі. Журнал Агроном \(agronom.com.ua\)](#) (дата звернення: 26.03.2024).
5. Сергієнко Ю.М., Тимошенко Г.В. Вплив обробки картоплі пестицидами і мікроелементами на фітосанітарний стан посівів і урожай. *Картоплярство*. Вип. 31. К.: Аграрна наука, 2002. С. 125–130.
6. Широконос А.М., Цвей Я.П., Курдиш І.К., Рой А.А. Ефективність застосування гранульованих бактеріальних препаратів при вирощуванні картоплі. *Біологічні науки і проблеми рослинництва*. Умань: Уманський державний аграрний університет, 2003. Т. 1. С. 217–220.
7. Що таке мікродобрива? URL: [Мікродобрива. Вікіпедія \(wikipedia.org\)](#) (дата звернення: 26.03.2024).
8. Які ознаки нестачі поживних речовин у картоплі? URL: [Етапи сезонної підгодівлі. Підживлення картоплі навесні. Способи внесення добавок. Кореневе підживлення. Позакореневе підживлення \(uarg.ua\)](#) (дата звернення: 26.03.2024).